

ДІЛО

**РЕДАКЦІЯ
І АДМІНІСТРАЦІЯ:**
Львів, Ринок 10., II. пов.
Конт. пошт. шл. 26.726.
Адреса тел. „Діло—Львів“.
Число телефону 563.
Рукописи
редакція не повертає.

ПЕРЕДПЛАТА

в Австро-Угорщині:
місячно 7— К.
квартально 15—
піврічно 25—
річно 50—
у Львові (без доставки):
місячно 4— К.
квартально 12—
піврічно 22—
річно 44—
в Німеччині:
місячно 25— М.
квартально 55—
За зміну адреси
найтих ся 50 с.

Ціна оголошень:

Реклама постійна, довготривала
400 літер жовт. 60 с., в розриві
1 л. жовт. 100 с., в розриві
1 л. жовт. 150 с., в розриві
1 л. жовт. 200 с., в розриві
1 л. жовт. 300 с., в розриві
1 л. жовт. 400 с., в розриві
1 л. жовт. 500 с., в розриві
1 л. жовт. 600 с., в розриві
1 л. жовт. 700 с., в розриві
1 л. жовт. 800 с., в розриві
1 л. жовт. 900 с., в розриві
1 л. жовт. 1000 с., в розриві
Одні провірники конста
у Львові 16 с.
на провінції 20 с.

Видав: Видавнича Спілка „Діло“

Начальний редактор: Д-р. Василь Панейко.

Польський злочин державної зради супроти української держави.

Польські дідачі-герої України Народної Республіки вилучать проти Республіки чужу державу.

Львів, 12 цвітня 1918

Польські дідачі, члени господарських товариств зі Староконстантинова і Коменця, і група польських дідачів з Проскурівського і Латиського повітів на українським Поділлі вислали до команди п. і к. другої армії, до в. к. намісника Галичини гр. Гуйна, до польського п. к. міністра Твардовського і до президента польського кола в Відні меморіал, в якому вимагають австро-угорську державну власть передати окупацію українського Поділля і пропонують програму політичних і господарських заходів на окупованій території.

В сій програмі, якої провідною думкою є: „належить завести як найстрогіші права і порушити їх строго карати“, — домагаються вони розв'язання сільських революційних комітетів і роззброєння селян і по усуненню цих перешкод повної реституції великої земельної власності й господарської відбудови її на тих землях як в Галичині, себто при помочі субвенцій і обов'язку праці.

Українське Поділля є частию Української Народної Республіки, і автори згаданого меморіалу чи є герої України Республіки, чи хоч-би були австрійськими підданими, підлягають державним законам і державній влади Республіки. Заставляючи в справі внутрішнього ладу Республіки до державної влади чужої держави і викликаючи сю чужу державну власть окупувати територію Республіки і виставити на окупованій території Республіки закони, які обов'язують в Республіці (третьої і четвертої універсали Центральної Ради зносить право приватної власності на велико-земельну посілість і домагати ся реституції великої земельної власності значить домагати ся знесення основного закону Республіки!), — автори меморіалу допустили ся злочину державної зради супроти Української Народної Республіки.

Навіть як би українське Поділля було справді окуповане п. і к. армією, то й тоді меморіал польських дідачів був би актом державної

зради; адже коли-б в окупованій російською армією Галичині група мешканців звернула ся до окупаційної власти, щоб вона висла австрійські закони і завела інші, то се була би державна зрада! Тим більше є се злочин державної зради в дійсних відносинах, в яких українське правительтво виконує всі права державної суверенності на своїй території, на якій австро-угорське військо стоїть тільки як військо зобов'язаної держави для виконання заряджень українського правительтва.

Коли польські дідачі — герої України Республіки хочуть зміни існуючих відносин, то одиною легальною дорогою для них був би меморіал до українського правительтва і до Центральної Ради. Меморіал до органів державної власти чужої держави є актом державної зради супроти своєї держави.

Як поступить українське правительтво з державними зрадниками, се його справа.

Ми з своєї сторони тільки стверджуємо акт державної зради польських дідачів супроти української держави — на доказ, як виглядають ті польські „символи“ до державного відродження України.

А як герої України австрійської держави домагаємо ся від спільного і австрійського правительтва, щоб воно меморіал польських дідачів кинуло до коша і зложило в сій справі українському правительству ясне застереження, — застереження, яке не лишало б тієї сумніву, що Австро-Угорщина не думає вмішувати ся у внутрішні справи Української Народної Республіки, не думає порушувати її державної суверенності, не думає підпіранням польської ірреденти наражати на небезпеку установлені берестайським миром приятні відносини з Українською Народною Республікою.

Коли я прийшов, саме вибрано кандидатів до навчання на українських курсах, а також до обсади учит. місць в укр. школах в Одесі. Над кожним кандидатом голосовано в його не-присутності; намічені мають зголосити ся до комісаріату просвіти.

Опісля дебатовано над прогестом, який внесла спілка російських учителів міста Одеси проти організації школи взагалі, а проти призначення за великого числа представителів українського учительства з окрема. Один з учителів, який був присутній на тих зборах рос. учит. спілки, здав вичерлююче справозданне. Рос. учителі кажуть, що укр. школа, як взагалі зведена „націоналістичною“ (не національною!) школою шкідлива із загально-культурних оглядів, бо тепер — мовляв — нема не тільки Українців, але і у інших націй як слід підготованих учителів, які учили-б на дотичній мові. Слідом за тим наука в „націоналістичних“ школах стоїть на низькій ступені, як в російських. Далі підносять: В останніх часах є в Одесі багато таких, що не признають ся до ніжкої народности. Ті люди говорять по російськи дома і току не можна їх силувати до якої-небудь „націоналістичної“ школи. Із загально-людських оглядів мусять їх діти побирати науку тільки в російській мові.

Що до самого покликаних над представників до комісаріату просвіти підносять, що Українцям призначено за багато місць (4 супроти неукраїнців 3), чия — кажуть — покривлено особливо Росіяни, яких в Одесі найбільше.

В дискусії над російським протестом піднесли бесідники, що націоналізація школи — се якраз з огляд загально-культурних річ необхідна. Се цінний добуток персональної автономії, якої неросійські народности не дають собі видерти ніяким маскованим і отвергим русифікаторам, які під покривом вселюдських і ніби культурних оглядів хотять задержати російську гегемонію. Що до представників в просвітнім комісаріаті, то ті не є представниками самого міста Одеси, а тільки цілої херсонської губернії, в якій Україні становлять 72%. Колиж помимо такого високого % України признали від себе тільки 4 представників з 3 інших націй, то в львівності поступили далеко поза межі процентово прислугуючого їм числа членів на користь інших націй, чого Росіяни певне не зробили-б. Рішено вислати пояснене спілці рос. учителів міста Одеси і в часописах оголосити фактичне пояснене. Відши висказано думку, що помимо тимчасово чисельної переваги рос. учит. в Одесі, моральна перемога по стороні укр. учительства, а за нею певне піде і перемога фактична. На сій я опустив збори, які зробили дуже гарне вражене. Учасників було поперек 60.

Мирові переговори між Росією й Україною.

Улімнені Німеччини до Росії.

МОСКВА, 10. цвітня (Ар.) Комісаріат заграничних справ одержав від німецького правительтва ноту з визнанням, щоби російське правительтво вповинило зобов'язане, яке містить ся в арт. 6. мирового договору між Німеччиною й Росією, і заключило мир з Україною.

На се комісаріат заграничних справ відповів, що вже вислав до Центральної Ради радіотелеграму з пропозицією почати мирові переговори в Смоленську 6. цвітня. Не одержавши від Ради відповіді, просить передати се пропозицію Раді з тим, щоб переговори почали ся в Смоленську 8. цвітня.

В імени його Величества Царя І. Ц. К. Сул. країнний канцлер Гр. Трубуляк прислав у Львів рішав. листок п. к. Прокуратору Дерзавній, що зміст ар. 22. марта від тексту: „Чим вона не воюють“ в цілости містить в собі ество анстуну в §§ 202. і 305. а. к. узаєм. договору в дні 21. марта 1918 конфіскації за узаєм. договору і вярденні знесення цілого накладу і видав. окремих і вярденні знесення цілого накладу і видав. до дна §. 49. п. к. завад. дальшого розширення того друкованого писма. Львів, дні 12. марта 1918. Рубці.

Українізація Одеси.

Власна допись „Діло“.

(Гч) Одеса, 8 цвітня 1918.

Своїм положенням і будівлями робить Одеса дуже гарне вражене. Що до вигляду, то місто переважно жидівське. Жидівський елемент тут переважає і є підставою російщини. З державних будинків, а також в українських товариствах косять синьо-жовті хоругви. На вулиці по-чужі і українську мову, але покалічену російськими налетілками. В місті стоїть постійно австр. війська, німецьких дуже мало; поліційну службу виконує українська міліція піша і кінна. Тут є ще й польські легіоністи, які сими днями мають відійти, а приїде дивізія українського військового ковацтва. Демобілізація російських частин поступає скоро вперед і увільнені солдати російські вертають до Великої Росії.

В Одесі почало виходити „Вільне життя“, досить цікаво редактована газета. Формально ви-

дає Товариство „Соціалістична Просвіта“, але фактично се орган українського комісаріату. Редактором бувший Галичанин. В недовзі буде виходити по українськи „Вістник земства“ і „Вістник городської управи“.

Загально взявши, не-Українці, особливо-ж Росіяни дуже воюють відносять ся до всякої українзації, яка скоро поступає вперед. Уладжують ся курси української мови для почтовців (яких є 2.000 чоловік), для учителів і т. д., а також в прастичних оглядів різні російські школи покликають учителів української мови. В тій цілі звертають ся вони до української учительської Спілки в Одесі, а вона делегує своїх членів на курси.

Вчера я мав нагоду бути на чергових сходинах української учительської Спілки міста Одеси.

Українські домагання.

Відень, 11. квітня 1918.

Посли Петрушевич, Кость Левицький, Ел-тен Левицький, Лев Левицький, Цегельський і Овишкевич відбули вчора довшу конференцію з д-ром Зайдлером, котрий привіз українських послів в присутності міністра рільництва, міністра внутрішніх справ, шефа групи для звільнення генерала Бардіка, президента уряду апровіз. Павла, шефа секції Лена і шефа секції Ляван.

Українські послы представили отсі домагання:

1. Скасування примусової праці хліборобської людности в граничних областях;
2. помножене робочих сил шляхом повертут виселених, відпусток і звільнень рільників;
3. залишене покликування рільничої людности до воєнних чинитб на січ цивільних властей і цивільних осіб;
4. ввіз 3.200 вагонів збіжжя в Україну на насінні і виживленні;
5. зменшене контингенту війск у Східній Галичині;
6. залишене ревізій;
7. знесення урядів воєнної господарки;
8. покликане з поворотом начальників громад в місце війскових і цивільних комісарів;
9. знесення тіснійшої і ширшої воєнної області в Сх. Галичині.

В справі знесення примусової праці щодо сільської людности в граничних областях заявив міністер рільництва, що видав у сій справі відповідні вказівки властям. Міністер внутрішніх справ зазначив, що вже видано відповідні зарядження, щоб уможливити повертут евакуованих уже протягом сього місяця. Що-до воєнних чинитб селянської людности заявив заступник міністерства кравової оборони, що вже видав деякі зарядження проти надужиття. Генерал Бардік казав, що вже видав вказівки щодо відповідного трактованя подаль про звільнене рільників. Президент апров. уряду Павле зазначив, що українське правительство завізувало вислане 1 мільона пудів збіжжя; на сю ціля уряд апровіз. вже призначив 30 мільонів корон; відповідно до бажаня українського правительства уживуть ся сей транспорт на засіви в Східній Галичині і Буковині.

Далша конференція буде в найблизшу сеседу при участі намісника Гуйна.

За Бесарабію.

Спів між Україною і Румунією. — Становище союзних держав.

БУКАРЕШТ, 11. квітня (Трб.) Президент міністрів Марціліаном вніс до міністра заграничних справ Аріона телеграму, в якій повідомляє, що Краєва Рада по дводневних нарадах у хвалила дня 9. квітня о год. 7 вечером 86 голосами проти 3 в торжественний спосіб прилучене Бесарабію до неподільної Румунії. На губернатора Румунії призначено Константина Стере.

БЕРЛІН, 10. IV. (пр.) „Lokalanzeiger“ доносить, що в справі Бесарабії повстав спів між Україною і Румунією, який в останніх часах взяв такий оборот, зможливий є поділ краю на основі принципу національ-

ностей, на що згоден єб ся також українське правительство. Осередні держави не заявили ся ще в сій справі, хоч Болгарія булаб вдоволеня, колиб Бесарабія врявала Румунії, яка в сей спосіб підоболілаб легше втрату Добруджи. Німеччина стоїть на становищі, що сию справу повинні рішити між собою інтересовані держави, щоб будучини Бесарабія не робити предметом мирового договору з Румунією.

Секретар українського посольства в Берліні Ко саренко заявив в тій справі співробітничови згадансто дзєвника, що мешканці Бесарабії внісли до У. Ц. Ради в Києві численні заяви, в яких жадають прилученя Бесарабії

до України і як найршучійше протестувать проти румунської окупації.

Українське правительство вступити рішуче, колиб Румунія схотіла присвоїти собі українські часті Бесарабії. Одначе в другої сторони українське правительство не омиралоб ся, колиб деякі часті Бесарабії, в яких українська модавське населеня в собою сильно звичає, прилучили ся до Румунії. Українське правительство хоче жити в згоді в сусідстві з Румунією, в тому дилематичній заступник України в Берліні п. Сє в рю ж вніслав телеграму до румунського правительства, щоб зачати в тій справі переговори.

Можливість ревізії берестейського договору?

Програма д-ра Стечковського.

Львів, 12. квітня 1918.

Польські дзєвники доносять в Варшаві: Представникам польських політичних партій у Варшаві предсказив д-р Стечковський на відбутій з ними конференції отсю своєю політичну програму:

- 1) Регенійна Рада не мішаєть ся до кравих справ, тільки репрезентує.
- 2) З днем 1. вересня буде віддана польському правительству адміністрація краю в тих областях, які не вимагають власти безосередних виконуючих органів (хк н. пр. міністерство внутрішніх справ).
- 3) Польське військо стає під начальство командою ген. губ. Безелера та може бути ужито на війні тільки на основі згоди законодавчого тіла. В склад його увійдуть 4 полки піхоти і 2 полки кінноти по 5000 людей, покликаних на основі побору. Військо буде присягати на вірність Польщі її союзникам: Німеччині та Австро-Угорщині.
- 4) Границю Конгресового Королівства має становити на сході Буг, супроти чого Холмщина повинна бути повернена Королівству.
- 5) Етапна область в Королівстві не обнята Холмщиною, яка входить в склад „Ober Ost“, має бути прилучена до Королівства.

6) Сейчас після виборів буде скликана державна рада.

7) Поворот виселенців відбуеть ся при фінансовій помочи осередних держав.

8) Польським легіонерам інтернованим в польським королівстві і на Угорщині буде дана амнестія.

Д-р Стечковський заявив, що всі ті програми були обмірковувані і на загал прихильно прийняті у Відні і Берліні. Що до точок 4) і 5) Стечковський — реферував халдьше з лінг, що влучене етапно области стрічати з тане Холмщини зависиме від ревізії холмського договору.

Таку ревізію вважає д-р Стечковський можливою, бо вона має бути застереженою в случай, коли-би котра-небудь із сторін, що вмістили договір, не додержала його встанови. Коли-би отже — на думку д-ра Стечковського — Українська Народна Републіка до дня 18. жовтня збіжжя, то берестейський договір мав би підстави ревізії і в таким случая була би якась справа Холмщини буде на ного розглянуто відповідно до польської програми.

З учительської організації.

Нам пишуть: Війна поглибила завдання українського учительства. На него паде обовязок твореня української народної школи, паде обовязок віднови і плеканя культури.

Прорідженя наших рядів, зміна обставин політичних, культурних і соціальних велить учительству напружити усі сили, щоби відповісти своїм завданням. Учительство є свідоме того, що лишень завдяки організації вспіє дзєбути належні йому станові права. Тож на згарнищах, в многих повітах відновляє свою організацію.

Розхедить ся одначе о те, щоб та організація була тривка та щоб ні одна учительська одиниця не остала поза організацією.

В тій мілі 1. звизвася ті Виділи окружні, в котрих відносна організація досі з яких небудь причини не наступила, до безпроводочної віднови.

2. Завдає се має сповнити послідній виділ, згідно ті його члени, котрі пристали.

3. Де нема нікого з виділових, скликає організаційні сходни комітет або навіть якийсь членів.

4. На організаційних зборах належить зібрати новий Виділ, котрий візьметь ся з новою енергією до віднови організації.

5. Найважнійшою справою буде прилучення усіх товаришів і товаришок до організації, стягнути членські вкладки, котрі частинно згідно з рішенем Надвірної Ради з дня 1. квітня, від 1. січня 1918; залеглі вкладки спичувати можуть ся після можности членів. Дотія учительство находить ся в дуже скрутній а навіть невиноснім матеріальнім положенні, однак на організацію гріш лусить найти ся.

6. Відпис протоколу нарад, відпис списку виділу, спис членів з поданем місцевості і посвідної почти та висотою владченої вкладки кожного з членів належить безпроводочно ви-

3 воєнних рефлексій.

Відвага і трусливість. — Питає актуальне, що займає перед усім кожного, хто брав або бере активну участь в війні. Питає, о якім жовніри говорять багато між собою, в другими одначе говорять рідко і не радо про него. А так само мало пише ся про се. А коли вже говорить ся або пише, то дієть ся се переважно не широко. А дієть ся так задля стыду. Лемжить се вже в натурі людській, передовсім в натурі мужини, що кожний уважає за конечне видати ся перед другими, а навіть сам перед собою героєм, відважним, таким, що не лякає ся, не боїть ся. Тому і сам перед собою боїть ся або стыдасть ся розібрати свій душевний настрій в хвилях ляку, або радше сказати ті ріжні настрої, які в таких хвилях переходимо, на перемену відваги і трусливости. А се, думаю, як-раз відвага старати ся самому розібрати критично свою відвагу та не лякатись розібрати так само свою явливність.

Чоловіка абсолютно відважного нема, іменно, коли стає ско в око смерті. Чоловіка, щоби смерті не боув ся, нема і бути не може, тому, що не був би чоловіком. Вислів сего виходить вже в біблій, а іменю, що навіть Бого-чоловік тому, що став ся чоловіком, мусів як кожний боити ся смерті і видати її конечність, визнавав ще Бога, щоби відвернув сю чашу від Него.

Се, що ми називаєме відвагою, не є нічим

іншим, як штукаю не показати перед другими, а часто навіть перед самим собою своєї боязни перед смертю. Се назвав би я найвищим у чоловіка степенем відваги, бо є се штука запанованя над своїми нервами, значить над собою самим — штука отже найвища, до якої чоловік дзєвинути ся може.

Другим, нижшим після мене степенем відваги є се, коли чоловік той природний страх стараєть ся задушити в собі, вигнати з себе або якимсь обморком або афектом; отже чи то приглушуючи свої нерви алькоголем, тютюном то що, чи дзєючи панувати в дану хвилию над ними сильною гнівою, ненавистю, розауці, взагалі афектами (се дієть ся звичайно в случаях самовбийства).

Той перший степеня відваги залежить, розумієть ся, передовсім від індивідуальности устрою чоловіка, від його систему нервового. Є люде з таким слабим від тим зглядом системою нервовим, що мимо всіх зусиль над ним запанувати не можуть.

Пригадую собі, що читав я давнійше новельку „Ouy de Muzee-pla“ п. з. „Le luche“ (Трус). Описує він в ній ситового, певного себе на кожнім кроці чоловіка, який в ресторамі має за-для якоїсь дрібниці суперечку; не надужуючись, розумієть ся, навіть, бож належить се до правид, яким повинував ся віде жите, визнаєє на дзєбій, а відтак в ночи перед ним не може успокоїти своїх нервів ніякими рефлексіями і приходить до переконаня, що на другий день по-каже перед противником і свідками своєю трус-

ливість, та з сеї боязни показатись божевільним, відбирає собі сам над раном жите. Видаєть ся се трохи парадоксальне, однак тонкою, пильною аналізою автора сильно умотивоване. Вона потвердила також сю аналізу Мопсана, в знасом случая, як перед битвою з причиною можливости запанованя над своїми нервами отже відбирали собі жите.

Нема також сумнівів, що відвагу можна виробити іменю через вправу, через правлянь до безбизьки. Вправою чоловік овлагає свої вірні річи; натура людська своєбісна природно, привикнути — сказати можна — до устої німецька приповідка каже: „der Mensch kann nie so gar an das Aulhängen gewöhnen“ (себто вішаням). І тому люди, що часто загавдали смерті в очи, жовніри, що бували з богами битвах, заховують змину кроа і пановати над своїми нервами. Розумієть ся, є тут тисячі причин, які мають вплив на наше захованя в споді небезпеки, в хвилі, коли смерть говорить з нами в чотирі очі! Одно слово часом, ади рух, погляд, одна врозшибаюча гадка робить настрій. В новелі Сенкевича „Vater Zwioborn“ трифно відходлемо, як несвідомий польський мужик як німецький жовнір в війні 1870-1, мав дячи довкола євстаючі кулі, соти майбуть і йому мав в голові хлопська приповідка дзєбути смерть і се так його успекоє, що не відчує більше страху перед кулями, перед смертю, котреятуючи собі сей вислів хлопської флософії „рав кої смерть“. Пригадую собі і

дівяти Дирекції Товариства (на разі ул. Мохильського ч. 12) у Львові.

7. Призбрану готівку належить вислати різночасно, потруюючи лишень квоту потрібну на ведення адміністрації Відділу.

8. Комітет організаційний збір в котрімсь в повітві в короткій часі не відбув ся, в котімсь бувші нові члени зголошують ся зі складом членством і вкладками пряжо до Дирекції, подаючи причину застою в данім повітві.

9. Визгаємо ті Відділи округні, котрі організаційно у себе відвели, а досі не надіслали нам спису членів ні членських вкладок, до остатньої прислали спису і вкладок. Списи повинні не лишень до евіденції, але послужать також як адреси до висилки „Учительського Союзу“, котре в найкращім часі буде відновлене.

10. Дуже просимо зголошувати ся як співробітниками та кореспондентами „Учительського Союзу“, бо моральної підмоги з боку усього українського загалу редакція буде потребувати до кінця.

11. Товаришів з війська дуже просимо посприяти нашим змаганням.

З Дирекції „Взаємної помочи гал. і бук. учителів і учительок“. — *І. Стронський, Н. Марок.*

Війна з Італією.

БІДЕНЬ, 11. цвітня (ТКБ). Урядово: На захід від озера Гарда і в долині Бренці успішні виступи наступних військ. Впротім нічого нового.

Німецька офензива на Заході.

БЕРЛІН, 11. цвітня (Вольф). Урядово: Боротьба під Argentieres є від 9. с. м. в досі ж розгари. Армія генерала Кваста здобула між Argentieres і Festhuber англійські і португальські становища на південнім березі Lys і східнім березі Lawe. Занявши виступом Vois Oesme і Neuve Chapelle, в першій роатоні через замулене поле, агроне гранатами, взяла широку річку, уряджену до завзятої оборони, в її без числа, цілорічно працею в сильній товщі оверти побудованими загородами, домами і групами дерев. Під могутнім проводом ген. айбора Гефера ще вечером 9. с. м. вимушено переправу через ріку Lys коло Bas St. Maur завдяки хорсброму співдіяю шор. Дребінге з 370 волю піхоти.

Вчера ведено далі приступи на ще ширшій фронті. Війска ген. Сікта в Армії заняли Holsbeke і притязуючі до сеї місцевости на півдні верші англійські лінії. Ваяли вони приступом горбі Messines і вдержали їх мимо сильних противаступів неприятели. На південь від Wansten (Amesnon) дійшли гони аж до міса Pleegsteert і скляли шлях Pleegsteert-Argentieres.

Армія ген. Кваста перейшла в многих місках між Argentieres і Esaires через ріку Lys і поїть в боротьбі з ново спровадженими англійськими військами на північнім березі ріки.

1914 р. про одну в перших битві; ми мали обсади евак лісок недалеко на оводі, над якими раз во раз пукали вже неприятельські шрапнелі. Ішло нас кілька ох гуртком на кількахвилять зрозуміти нашим відділом; всі в мовчанці, відкрити заняті своїми власними думками, вичкаючи коли ідець ся на зустріч смерті. Минає нас ідуць автом в протину сторуому офішар латр штабу та желеє „добре бити ся“, на се одна з товаришів зробив дотеп, який повторити годі. Ми всі так ним розслідали, що входять так в огонь, сміяли ся ще, пригадуючи собі дотепний висказ. Є се той так загально зніаний „Gedent homo“, який передовсім подибуєть ся на війні між жовнірами. Сміють ся вони з якої небудь дробниці і то в хвиллях, коли здавалось би треба затути зуби, замкнути очі зі страху і розкрити сміють ся немов око в око смерті, начеб розглядаючи її, а може хочаячи власне через се була то призначена відіграти, відстрашити її від себе, думаючи, як се хтось влучно замітив, що смерть так як не одна дівчина, як раз бжить на тебе, хто її не хоче.

В загальні аналізі феномена відваги і героїстичности є дуже цікава і вважена. Повинна би частково створюєть частину науки о штудії війни. Як намагаєть ся від суді зняти психологію, так і полководці, що хотять належите провадити свої воюки і здійснювати їх в війні відповідно, повинні бути добрими психологами.

Мр. Блаженницький.

На південь від Esaires осягнули ми серед Боротьби Lawe і сколищо на півн. схід від Vesbette. Число полонених вносьть богато над 10.000, в тім находить ся один португальський генерал.

На босвітши по сбок боках Союзи і на південнім березі Ован ботва діяльність обмежала ся до гарматної боротьби і менших виступів піхоти.

Вечером; Боротьба під Argentieres йде далі для нас успішно. Ми заняли передмісте міста Argentieres. На південь від Retz і перейшли ми в многих місках через ріку Lawe.

НОВИНКИ.

Львів, 12. цвітня 1918.

— **Автосьє український союз.** З Львованим пишуть: Дня 27. марта засноває ся в Львованні українсько-литовський союз. Предсідателем ради союзу вибраній гр. Михайло Тишкевич, вице-предсідателем Йосиф Габрис, член національної верх. ради литовської, секретарем О. доктор Бартуска (вице пресес ради американських Литовців), скарбником гр. Генрих Тишкевич, представником для України Юрій Гассенко (директор закордонного закладу Укр. Н. Републики), членами: о. А. Стефонайтис (пресес литовського комітету помочи для жертв війни), д-р Йосиф Порницький, О. І. Довмонт.

— „Свєбєда“ з 13. цвітня с. р. приносить отсей зміст: Що нас давить а що нам поможе— д-р Кость Левчицький; Селяни проти Польщі і воєнної паншини; Зі світа; З історії України—К. Сагайдачний—Вячеслав Будзинський; Як упала царська влада в Росії—Владимир Корсєнко; Митрополитий Комітет Ратушоцький; Як дістали свіри, нитки, сукні; Амнестиа; Опраданє засудженых; Нові постанови про воєнні припинки.

— **Львівський флія Товариства опіни над мелодією.** Дня 8. с. м. відбули ся і, загальні збори флії укр. крєв. Тов. опіни над дітьми і охороною молодіжи на місто Львів і львівський судовий повіт. Відкриваючи іменем основателів збори, підніс п. судья Пачовський значінє сего кожного товариства в нинішніх часах. По виборі предсідателя п. дир. Кокорудза п. д-р Витвицький пояснив ядерно і ясно статут нового тов-ва, вказав на способи переведеня задач тов-ва так важного для нас нині, коли в наслідок війни просто застрашающе число дітей з браку опіки або зовсім марнуєть ся, або виховуєть ся чужими інституціями в шкідливім під намісвальним оглядом душі. По дискусії вибрано головою товариства п. судью Пачовського, виділовими пп. Олену Глібовицьку, Марію Перфівську, Галю Шепаровичеву, Сельського, о. Богдана Еліяшевського, д-ра Тисовського, заступни. виділ. о. Лончину, Ковашевича, Гуменного. Збори замкнув впрод. п. дир. Коксруда бажаєм найліпших успіхів носсью виділовим, кстрій наша суспільність, а передовсім мешкани Львова і львівськ. суд. повіту, попре гарячо в його роботі, вступаючи громадно в члени тов-ва. Членські вкладки (найменше 2 кор. річно) належить посылати на руки п. Галі Шепаровичевої скарбнички тов. Львів, ул. Сикстуська 48.

— Рада міста Львова для інтернованих легіонерів. На вчєрашнім засіданню тимчасової Ради міста Львова ухвалено на внесене д-ра Міколайського, для інтернованих польських легіонерів в Гус на Угольній підмогу в квоті 10.000 корон.

— **Воєнний альбом 80 полку піхоти.** Нам врислано до поміщення отсей назив: 80. п. п. альбом в найважнішій часі воєнній полковий альбом Дюхид з сего артистично-історичного твору призначений на фонд едів і сиріт по влавших героях. В альбомі хочемо вшанувати память тих, котрі головоами лягли в обороні рідного краю, а грядучим поколінням передати вірний образ герцьських діл, яких доконали сими австрійської України в рядах 80. полка в завзятих боротьбах на сході, полудні і молудневім заході і тому просимо всіх, що мають або мали своїх, знакомих в нашім полку, прислати воєнні записки, описи життя, фотографічні знімки, портрети убитих і повразьих в полом — на адресу: „Zbrifile tuning des 80-er Kriegsalbums in Rimaszombat, Ungarn“. Фотографії, портрети і записки звернемо в короткім часі в подяку. Сі, ще бажають набути наш альбом зволять подати нам свої адреси. Ціна альбома за попередним надісланєм грошей 40 К, за послідоватєню 60 К.

— **Російський легіон на західнім фронті.** Лондонські газети містять заяву, відписану російським військовим заступником в Лондоні, що російські легіони на західнім фронті, які організує російський генерал Ловицький, возьмууть участь в боротьбі. Жовнірам сего легіону при-

знаю таку глатню як французьким и вони підлягають французькому військовому законодавству.

— **Каплєр Українець.** На днєх отворив каплярську роботу п. Юліян Оглії, діяльний член українських товариств на Городиській передмістї. П. Оглії (ул. Францішья-ська ч. 2), виконує всі роботи з круга каплярства.

† ПОШЕРЛИ.

Сильвестер Яричевський, письменник, професор гімназії в Сереті на Буковині, помер 30. марта с. р.

Покійний уродив ся в 1871 р. в міщанській родині. З початком 1890-их років пристав на університет до Львова, де почав випустити на літературнім полі, містачи вірші, оповіданя, статі, гумористично-сатиричні річи в наших тодішніх періодичних виданнях, між ин. також в „Ділі“. З того часу відомий його вірш на смерть Омеліяна Огоноського. Для докінчення університетських студій виїхав до Відня, де перебував до кінця 1901 р., живучи часто в студентській вузї. Власне в тім часі проявив найбільшу письменську плодотворність. Його вірші й оповіданя з того часу появляли ся головне в „Буковині“. Вірші зібрав опісля в окрему збірку „Пестрі звуки“; оповіданя такі остали порозкидані.

З початком 1902 р. Покійний почав учительвати. По короткім побуті в українській гімназії в Перемишлї і в Коломиї переїс ся перед тодішнім політичним режимом на Буковину, де в кінці заняв посаду професора гімназії в Сереті. Писав шєраз менше, більше вірнагідні річи, мішені в гімназіяльних звідомленнях.

Всі інвазії перебув у Сереті. Перед переїсю інвазією і кожного разу, коли інвазія уступала, займав ся організацією Січового Стрільцтва. В 1915 р. дав почин до зорганізовани бюра вправної поради для родин жовнірів у Сереті, щоб перешкодити визискуваню їх зі сторони всяких „дорадників“. Перед останньою інвазією був взятий до війска, однаже війска власть увійшла його, признаючи конечною його присутність в Сереті підчас інвазії. І справді вибраний населеном з дозволу російської власти бурмістром міста, дбав усіма силами за добро мешканиів міста, старуючи ся о дешєві предмет поживи для бідних та охоронюючи населенє перед шиканами російських властей. Дбав про наших жовнірів в російським полоні, помагаючи їм чим міг. Виступив енергично проти відсилення гімназіяльних учеників на роботу до Камєня Подільського і таки вратував їх від такої долі. В часі революції устроїв курси українознавства для українських офішарів і жовнірів російської армії.

Помер в силі віку, занедужавши на карбукул, прашаний з ширим жалєм усім містом. Осыроту в жінку і четверо дітей в віці 11—5 літ. В. Й. П.

В справі „Карпаті“.

(Жовнірат Надіраччої Ради).

В хвилі, коли виїр з Україною поклав основани для ліпшої будучности українського народу по сбок боках кордон, коли український наріз в Австрії може з вірою в ліпшу будучність приступити до відбудови зруйнованого війною господарського життя, звертаємо ся до нашої суспільности, щобши звернути її увагу на наше одиноке Товариство взаємних обезпечєнь на житє і ренти „Карпатю“ у Львові.

Про значінє сего Товариства для нашого господарського життя не вотребуємо долго розводити ся. Наша суспільність сама знає, ше значить в житю народа кляч „свій до свого“ взагалі і з окрема на господарським полі. Наша суспільність знає, що кожний український гріш, відданий своїй національній інституції, означає скріплєне цілого народу, — затє кожний гріш, відданий чужій інституції, ослабляє силу українського народу і скріпляє силу чужиніїв.

Се правило повинна применити наша суспільність також в області житєвого обезпечєня і обезпечувати се на житє і ренти тільки в „Карпаті“.

З сим кличем можемо звернути ся до нашої суспільности нині тїя невідше, бо можемо вказати її на се, що „Карпаті“ успішно вербує ціле воєнне ліхолітє, яке її особливо загрожувало. Коли знажимо, що область діяльности „Карпаті“, Східна Галичина і Буковина, були в часті рік, а в часті аж понад три роки під російським наїздом, наслідком чого правильний розвиток Товариства був зовсім сиплений; коли знажимо далі, що майже всі члени „Карпаті“ є обезпечєні за моральну вправію також на випадок воєнного ризика, а при тім майже всі вони знаходять ся в військовім віці, бо „Кар-

натія", розпочавши свою діяльність всего перед 7 роками, одержувала головно забезпечення в молодім віці, — то стає ясно, що воєнне лихоліте справді повністю загрожувало її існуванню. Колиж „Карпатія“ зуміла протягом цілого воєнного часу власними силами виконати всі свої зобов'язання, то це найліпше свідчить про те, що Товариство опирається на справді певних основних і має запевнений розвиток.

Щоб розширити основи для як найбільшого розвитку „Карпатії“, Надзираюча Рада на засіданні 23. марта с. р. між иншим порішила: Збільшити основний Фонд „Карпатії“ який досі вносили 200.000 К. до висоти одного мільона корон.

Поробити заходи для розширення діяльності „Карпатії“ на території Української Народної Республіки.

Завести народне забезпечення без лікарських оглядів, яке зробило би життєво забезпеченими доступним для найширших народних мас.

Запевнити забезпечення українських воєнних сиріт і забезпечити своїм коштом предложені „Красним Товариством“ овіки над воєнними сиротами українські воєнні сироти на суму 10.000 корон.

Взяти як найдальнішу участь в забезпечуванні в VIII. воєнній позачці, яка має бути розписана, щоби також при підписці VIII. воєнної позачки українські горожане могли забезпечувати ся в своїм товаристві.

Карпатія має забезпечення не тільки ті самі користі що й інші товариства, але також як товариство, оперте на взаємності, є спільним д. б. о. усіх забезпечених, які є членами Товариства і беруть участь в усіх його зисках. З сей причини хочби мали деякі спеціальні тарифи „Карпатія“ видавали ся на перший погляд менше користливими, ніж по інших товариствах, то в дійсності так воно не є, бо треба мати на увазі, що зиск „Карпатії“ є зиском усіх членів Товариства.

Перед „Карпатією“ стояли дві дороги: або давати як найнижші тарифи з меншою певністю, або оперти розвиток Товариства на певних основах, маючи на увазі, що хоч в початках забезпечені члени заплатили би в деяких випадках децю вищі вкладки, то опісля се їм вирівняється ся участю в зисках Товариства. „Карпатія“ вибрала сю доугу дорогу і сподіємо ся, що наш з спільність віднесеть ся тільки в признанні до того, що ми не ганяємо за хвилевим ефектом, але дбаємо про певну будучність.

„Карпатія“, як всі інші народні інституції, є добром цілого нашого народу. Нашим обов'язком є пильнувати цього добра і дбати про збільшення його на користь і славу народу. Сповідуючи сей обов'язок звертаємо ся до нашої суспільності з закликом:

Обезпечайте ся на життє тільки в одиниці українським Товариством на життє і ренти „Карпатії“!

Ширити ідею забезпечення на життє в сім нашим товариствам між найширшими кругами нашого народу!

Львів, в червні 1918. Надзираюча Рада: Президент: Д-р Кость Левинський, І. Заступник президента: Д-р Стефан Смаль Стоцький, ІІ. Заступник президента: о. Тит Войнаровський. Члени: о. Юрій Капінюк, Іван Кирилюк, Д-р Олександр Кульчицький, Володимир Левинський, о. Теодозій Лежогубський, Антін Лукашевич, Ілья Семаха, Д-р Стефан Федак.

ОПОВІСТКИ.

Субота, 13. червня 1918.
Німці: греко-кат.: Апостолія; — римо-кат.: Юста.
Вантра: греко-кат.: 4 Н. П. Марії; — римо-кат.: 2 Н. п. Вел.

І Пам'ятка в Коплянику: **КАРА БЕЗ ВИНИ**, сензаційна драма на 4 дії з артисткою Еллен Рихтер в головній ролі. — Донжуанам і легкодушним жінкам на науку і пересторогу! Зміст: Дешевий рай. — Фабрикантка ангелат. — Упадок недосвідченої. — В домі болю. — Підкинене дитя. — Дивна доля. — Стара любов не минаєсь. Музична ілюстрація доведена до великої досконалості.

І Новість в кіні Фатаморганга пл. Марійська 10 Ерна Морена, одна з найзнаменитших фільмових артисток в драмі на 4 дії п. з. „**ТРАГЕДІЯ КОКОТИ ЛЮ**“. Вистава дає правдиву розкіш о. ам. Режисерія на висоті драматичної штуки. Гра Морени поживу гідна. Доволені програми добріє. Оркестра, примінена до акції драми, виконує ряд гарних, нових музичних творів.

— Місто вінця на домовину бл. п. Е. Паникової аложила п. Н. Терлецька 25 К на школи У. П. Т.

— Церковний спів. В Преображенській церкві в неділю 14. с. м. о 10 г. рано відспів.

нає міш. хор під управою о. проф. Туркевича І. Нанкого Службу Божу. 2. Вортнянського Концерт XVI.

І О. Стефан Овоб'яз, польовий курат 95 п. в. зволить подати мені якнайскорше свою адресу О. Іван Романовський, курат, Ярослав, вул. Вачса ч. 21. 942 1-1

Підписуймо ся всі — духовні і урядники, люди вільних зарібків, міщани і селяни, ремісники та робітники на акцію Українського Банку. За одну акцію прислати 400 К. на книжочку вкладову „Дністра“ ч. 11.200! Мусимо зібрати 3 мільони до двох тижнів!

Ч 345/18. КОНКУРС

на той стипенді по 240 К на рік в фонду бл. о. Кароліни Ганецької для слухачів права і других правознавчих спеціальностей року 1917/18.

Бажаючі одну з тих стипендій — одержати мають свої прохання найдавшо до дни 15. мая 1918 року через свої шкільні власті внести до Ставропольського Інститута і вислати ся:

- а) свідоцтвом холостя, що є українською народністю, гр. кат. обряду і родом в Галичині;
- б) свідоцтвом здоров'я;
- в) свідоцтвом збожества, що потребує стипендії тої відомості;
- г) свідоцтвом шкільних властей, що приналежні в науковій заведенні та що вказують гарні успіхи;
- д) Комітетом ІІ року вищих навчальних заведень мають вказати ся кимсь з числа в добрім успіхом, а комітети ІІІ і ІV. року свідоцтвами державних властей прописаних і статів в добрім успіхом;
- е) Наділений свою стипендією буде користати в неї до починення студій.

Зід Ставропольського Інститута 871 2-2 Д-р Федак.

НАДІСЛАНО

Канцелярія кравого адвоката і військового заступника **Д-ра ІВІДОРА КОЛЯ** перенесена на вул. Галицьку ч. 21. (Д-р Д-р Влалана). XIV. 1-3

Адвокат і військовий заступник **Д-р Натан Оберлендер (Гальперн)** повернув до Березан. ХХІІІ, 1-1

ОГОЛОШЕННЯ.

Конюшину чорону атестовану пльмбовану **Бураки цукрові** поручає **І. БОРИС** Тернопіль. 8748-10

ЦВІТИ ЦЕРКОВНІ поручає 873 8-10 **Стефанія Погорецька в Стрию.**

Цитрини в порошок, пакет заступня 8-10 цитрин. До того і печива. Пакет тільки 80 сот. Спеціальний порошок до робленя води нольовської. І пакет вистарчає на 1 літр води по 2 кор. поручає фармацевта **С. ФЕДЕРА**, Львів, Сикстуська 7. 498 д 81

АДВОКАТ КРАЄВИЙ **Д-р Станислав Чикалюк** провадить дальше свою канцелярію адвокатську при вулиці Свято Іванській ч. 7. в ТЕРНОПІЛІ. 9 35 2-7

Електричні літарні кишенькові від К 5.—, батерії до них від К 2'50, Калітові вимпи від К 25.—, як також карбіт — поручає **ОСКАР ФАССАЕР**, Львів, Сикстуська 29. Жарівки металеві по 1 кор. ХХVІІ 2-2

В Ворохті, Дорі, Микуличині або в інших гірських місцевостях шукаю від 25. червня 1918 р. на 4 або 5 місяців соціальної казни. Віддати з цілим удержанням. Зголошення прошу слати: Горух Львів, Здорова ч. 10. 940 1-3

Пуплю всі там Библиотеки „Діла“ і всі річники „За і“ (1880—1897). — Зголошення на адресу А. Книжковий — Тивелічя в Стрию

Потребую сейчас жонки-и до шиття яка умілаби варити і шити. — Ціля узгодити платія після умови. — Олена Радкевичка, Коло Львова, п. в місяці.

Артист-графічно Заведення „Уліт“ у Львові, вул. Сикстуська 10. виконує друкарські книги, расуни, фотографії, малює картини, гравірує, малює на українських шовках.

Die Mode für Alle журналъ все-місній на 4 К в пересилку К 4'55 поручає **Р. ПИДА** Львів, ул. Черняцького 1. Виступство „SCHONE WIENERIN“ Також можна вибути **— КРОТ —** XIV 1-2

Хто віль би про місце перебування У. С. С. Галицького в липні 1917 р. в місті Львові, писати на адресу: Володимир Костяк в Миколаївській Птаголі. — В жовтні 1917 р. має бути в Україні в роках Катая Українським акордонні заслози прохати ся оповістку передрукувати.

Шукаю для свого приятеля Ураїнецького, 45 літ — людина Українського інтелігентної, в віці 30-35 літ, вдома в тім місті в місті до 15. мая. Посаг вимаганий 40.000 кор.

Хто в вертолітах в долоню в Росії має виїхати судби Адриана Тейлора, хазяїні в 1917 р. перебував в Устьо Каменигорськ. Обл. Семікатинський, губ. Томська, Сибір — вольте про се повідомити в Тернопольського, парак в Лисівках, п. М. Ф. 8748-10

2 К Видавництва „Артистично-Літературні Новини“ **НОВЕЛИ ЕДГАРА ПО** переклад з англійської мови І. Петрушино. **МОІ ПИСИ** Поезії Вісмих Щурата. Ціна по 2 кор. **2 К** Замовляти в книгарні І. Шавенка у Львові. 9 35 2-1

ПОЗІРІ! Хто хоче би укрестити науку в місті, який законить собі сейчас українсько-літературний **САМОУЧОК** укладу О. СОЛТИСА (4-та побільшена виданя в перекладі). Ціна К 3.—, а почтислою оплатити К 3'50.— (включивши в гоїтку). Відомості і гроші прохати слати на адресу: А. ОКШИНЦЬ, Львів, вул. Калітовська 11. Увага, Сей Самоучок укладений після заложення способу наукамі! Важко для укладення української мови, як також української і російської мови до устна істоті. 8748-10

МАШИНИ ДО ШИТТЯ найлучших системі шиття, ще можна вибути у фабриці **АЛЕКСАНДЕР МІЛЛИН** склад машин до шиття **Львів, вул. Валова 11** Варстат репарацийний. 8748-10

Нова книжка: **Техніка у світовій війні** Популярний опис різних нових винахідів сучасної війни морських. — Написана **ЮРІЙ ЛЕВИЦКИЙ**. Богато світлан і рисунків. — В книжці говорять про кишими прох дивачів, екранат, пушки, гаубиці, авіація, панцири, потяги, кораблі, кружляки, дримони, артилерія, човни, бездротвий телеграф, турбіна, мотори і т. д. Ціна К 2'50, на порто зачатіє треба 10 сот. в пересилку 40 сот. Вислати лиш за гоїтку вказати адресу **Канцелярія Тов. „Просвіта“ Львів, Ринок 11**

Відповідає за редакцію **Д-р ВАСИЛЬ ПАНИЄНКО.**

Відповідає за редакцію **Д-р ВАСИЛЬ ПАНИЄНКО.**

З друкарні „Діла“ Львів, Ринок 11

З друкарні „Діла“ Львів, Ринок 11